

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. sausio 14 d.
(OR. en)

5031/20

LIMITE

CFSP/PESC 4
COPS 2
CLIMA 2
DEVGEN 1
ENV 3
ONU 1
RELEX 2

PRANEŠIMAS

nuo:	Politinio ir saugumo komiteto
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui
Dalykas:	Tarybos išvados dėl klimato diplomatijos

Delegacijoms pridedamas Tarybos išvadų dėl klimato diplomatijos projektas.

Tarybos išvadų dėl klimato diplomatijos projektas

1. Klimato kaita kelia egzistencinę grėsmę žmonijai ir biologinei įvairovei visose šalyse ir regionuose, todėl į šią grėsmę būtina reaguoti skubiai ir kolektyviai. Europos Sąjunga ėmėsi vadovaujamojo vaidmens ir prisiima atsakomybę. 2019 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose patvirtintas tikslas ne vėliau kaip 2050 m. pasiekti, kad klimato poveikis būtų neutralus, laikantis Paryžiaus susitarimo tikslų. Be to, atsižvelgdama į Tarpyvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąją ataskaitą dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, Europos Komisija pristatė Europos žaliąjį kursą, kuriame pateikta pasiūlymų dėl visos ekonomikos pertvarkos ir tvaraus augimo strategijos, siekiant užtikrinti teisingumą ir įtraukumą, ir kuriuo siekiama išlaikyti klestėjimą kartu apsaugant mūsų planetą. Kad visame pasaulyje būtų padidinti užmojai, itin svarbu, kad ES vadovautų rodydama pavyzdį.
2. Naujausi moksliniai įrodymai, įskaitant Tarpyvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC) ataskaitas, rodo, kad nepaisant viso pasaulio lygiu dedamų pastangų, išmetamų teršalų kiekis pasaulio mastu toliau didėja. Itin didelį susirūpinimą kelia išvados, kad Arktis šyla daugiau kaip dvigubai sparčiau nei vidutiniškai kyla temperatūra pasaulyje, o tai turi rimtų padarinių visame pasaulyje. Be to, didelį susirūpinimą kelia ir pastaruoju metu skelbiama informacija apie tai, kad Viduržemio jūros regionas yra vienas iš klimato kaitos poveikio centrų, kuriame mažėja kritulių kiekis ir didėja temperatūra; taip pat susirūpinimą kelia spartesnis nei vidutinis Baltijos, Juodosios ir Šiaurės jūrų šilimas. Didėja atotrūkis tarp šiuo metu dedamų pastangų bei nustatyto užmojo pasaulio lygiu ir sutartų Paryžiaus susitarimo tikslų. Šį atotrūkį atspindi jaunimo judėjimas, raginantis imtis veiksmų siekiant neatsilikti nuo mokslo. Taryba pabrėžia, kad kalbant apie užmojį, 2020 m. bus itin svarbūs metai. ES ragina visas susitarimo šalis atnaujinti nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NDC) pagal Paryžiaus susitarimą ir padidinti savo NDC aiškumą, skaidrumą bei suprantamumą ir informuoti apie ilgalaikes išmetamo dujų kiekio mažinimo grindžiamas vystymosi strategijas, laikantis Paryžiaus susitarimo, ir jose nustatyti kuo didesnius užmojus reaguojant į būtinybę spręsti klimato kaitos problemą.

3. Todėl reikia kuo skubiau stiprinti visuotinį atsaką į kritinę klimato padėtį. Europos Sąjunga yra pasiryžusi padėti padidinti užmojų viso pasaulio lygiu ir pasinaudos visomis turimomis priemonėmis klimato kaitos iššūkiui įveikti. Būtina skubiai padidinti už ES ribų dedamas pastangas. Gruodžio mėn. susitikime Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją ir vyriausiąjį įgaliotinį ypač daug dėmesio skirti klimato diplomacijai. Šis tarptautinis įsipareigojimas bus grindžiamas pačios Europos Sąjungos plačiais užmojais visuose atitinkamuose sektoriuose ir bus vienas iš svarbiausių Europos diplomatijos prioritetų 2020 m.
4. Siekiant sėkmingai spręsti klimato kaitos problemą, būtinas aktyvus ir nuolatinis tarptautinis bendradarbiavimas. Paryžiaus susitarimas ir toliau išlieka būtina tarptautine klimato politikos veiksmų reguliavimo sistema. Tačiau Madride vykusios 25-osios JT bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijos (COP 25) rezultatai rodo, kad valstybės, vietos ir regionų valdžios institucijos, pilietinė visuomenė ir privatusis sektorius, įskaitant finansų įstaigas, turi skubiai imtis aktyvesnių veiksmų.
5. Europos Sąjunga turi raginti trečiąsias šalis aktyviau dėti pastangas kartu su ES. Siekdama, kad būtų nustatytas kuo platesnis, užmojis, Europos Sąjunga stiprins savo paramą atitinkamoms susitarimo šalims joms peržiūrint ir įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, be kita ko, įgyvendindama NDC partnerystę, ir joms rengiant plataus užmojo ilgalaikes strategijas, be kita ko, rengiantis Glazge įvyksiančiai COP 26. Europos Sąjunga ir toliau veiks kaip konstruktyvi, bet kartu ir reikli partnerė. Tai bus grindžiama visomis mūsų išorės politikos priemonėmis, įskaitant tvarias finansines priemones ir prekybos politiką, kad būtų propaguojamas saugus ir tvarus mažo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio išmetimas ir klimato kaitos poveikiui atsparus vystymasis. Primindama, kad neutralų poveikį klimatui reikia užtikrinti tokiu būdu, kad būtų išsaugotas ES konkurencingumas, be kita ko, rengiant veiksmingas su PPO suderintas anglies dioksido nutekėjimo problemos sprendimo priemones, Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos ketinimą pateikti pasiūlymą dėl pasienio anglies dioksido mokesčio mechanizmo, skirto sektoriams, kuriuose išmetama daug anglies dioksido. Taryba primena, kad ES susitarimai su trečiosiomis šalimis ir regionais taip pat suteikia galimybių palaikyti dialogą ir bendradarbiauti su šalimis partnerėmis klimato ir aplinkos klausimais. Trečiosiose valstybėse esantys įrenginiai turi atitikti aukščiausius tarptautinius aplinkos apsaugos ir saugos standartus.

6. Taryba primena, kad ES ir jos valstybės narės yra nuolat įsipareigojusios didinti tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo telkimo mastą. Tai – dalis bendro išsivysčiusių šalių tikslo užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2020 m. ir laikotarpiu iki 2025 m. kasmet iš įvairių šaltinių, naudojantis įvairiomis priemonėmis ir įvairiais kanalais, bendrai būtų sutelkiama 100 mlrd. JAV dolerių klimato kaitos poveikiui švelninti besivystančiose šalyse ir padėti joms prisitaikyti prie klimato kaitos, užtikrinant prasmingus poveikio švelninimo veiksmus ir įgyvendinimo skaidrumą, ir pabrėžia, kad reikia, jog prie to prisidėtų daugiau subjektų. Taryba palankiai vertina nacionalinio ir tarptautinio lygmens iniciatyvas, susijusias su tvariais finansais ir neutraliu poveikiu klimatui, tokias kaip neseniai įsteigta Finansų ministrų koalicija dėl klimato politikos veiksmų ir Tarptautinė tvaraus finansavimo platforma.
7. Be to, Komisija, vyriausiasis įgaliotinis ir valstybės narės stiprins dvišalį bendradarbiavimą vykdamas klimato politikos veiksmus su šalimis partnerėmis ir regioninėmis organizacijomis. Prioritetą teiksime darbui su ES nepriklausančiomis G 20 šalimis, kurios išmeta apie tris ketvirtadalius viso pasaulio mastu išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, taip pat su pažeidžiamiausiomis šalimis, kurioms klimato kaita daro itin didelį poveikį, įskaitant mažiausiai išsivysčiusias šalis ir mažas besivystančias salų valstybes, joms prisitaikant prie naujų klimato kaitos realijų ir stiprinant jų atsparumą neigiamam jos poveikiui, ir skatinsime, kad būtų pasiekti darnaus vystymosi tikslai. Šiomis aplinkybėmis ES ir toliau rems, propaguos ir gins žmogaus teises ir lyčių lygybę bei moterų įgalėjimą.

8. Taryba pabrėžia, kad svarbu laikytis konkrečioms atvejams pritaikyto požiūrio į bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, atsižvelgiant į tai, kad reikia teisingos ir socialiniu požiūriu subalansuotos pertvarkos, kuri sudarytų sąlygas įgyvendinti klimato politikos veiksmus. Tai reiškia, kad reikia raginti kitus imtis konkrečių veiksmų, remiantis patikima analize apie tai, kuriose srityse galima pasiekti rezultatų, ir rodyti, kokią naudą aplinkai bei ekonomikai ir bendrai pasauliui suteikia temperatūros kilimo sustabdymas. Veiksmai, kuriais siekiama paspartinti klimato politikos veiksmus šalyse partnerėse, imantis tiek poveikio švelninimo, tiek prisitaikymo priemonių, apims visus ekonomikos sektorius (kaip ir Europos Sąjungoje), o tam reikia stiprinti dvišalius dialogus ir vykdyti techninį bendradarbiavimą. Valstybės narės, kuriose vykdomos klimato ir energetikos programos kartu su ES nepriklausančiomis G 20 šalimis, pasidalins patirtimi apie savo dvišalį bendradarbiavimą, kad būtų užtikrinta darni ir veiksminga ES klimato diplomatija, kuri taip pat galėtų apimti pastangas spręsti miškų naikinimo problemą, skatinti integruotą vandens išteklių valdymą ir saugoti biologinę įvairovę. Taip pat reikėtų išnagrinėti, kaip novatoriškai galėtų dalyvauti sprendimų priėmėjai, pilietinė visuomenė ir verslas, glaudžiai bendradarbiaujant su esamomis sistemomis.
9. ES ir Kinijos aukščiausiojo lygio susitikimas Pekine ir vadovų susitikimas Leipcege, ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikimas, ES ir Afrikos Sąjungos aukščiausiojo lygio susitikimas bei ES ir Indijos aukščiausiojo lygio susitikimas ir kiti didelio masto tarptautiniai renginiai, kurie įvyks 2020 m., pavyzdžiui, Jungtinių Tautų konferencija dėl vandenynų Lisabonoje ir 15-oji Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencija Kunminge, suteikia puikių galimybių stiprinti aljansus ir veiksmus klimato ir aplinkos srityse; tai itin svarbūs metai tarptautinių diskusijų klimato, vandenynų ir biologinės įvairovės klausimais atžvilgiu. Be to, Komisija, vyriausiasis įgaliotinis ir valstybės narės daugiau dėmesio skirs tam, kad būtų remiamos pastangos ES artimiausiose kaimynėse – Pietų kaimynystės bei Rytų kaimynystės šalyse ir Vakarų Balkanų šalyse, ypač regionuose ir sektoriuose, kuriems pertvarka daro didžiausią poveikį.

10. Europos Sąjunga aiškiai supranta, kad klimato kaita didina grėsmes tarptautiniam stabilumui ir saugumui, jos poveikį visų pirma patiria tie, kurie jau yra nestabiliausioje ir pažeidžiamiausioje padėtyje, ji sustiprina aplinkosauginį spaudimą ir padidina nelaimių riziką, taip pat prisideda prie pragyvenimo šaltinių netekimo ir dėl jos žmonės priversti keltis gyventi kitur. Vyriausiasis įgaliotinis, Komisija ir valstybės narės ir toliau atsižvelgs į klimato ir aplinkos veiksnius ir riziką, įskaitant su vandeniu susijusią riziką, vykdydami strateginį bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis ir imdamiesi prevencinių priemonių, tokių kaip ankstyvojo perspėjimo sistemos. Taryba ir toliau ragina JT Saugumo Tarybą (JT ST) ir Jungtinių Tautų sistemą sukurti išsamią JT ST informacinę bazę, skirtą su klimato kaita susijusiai saugumo rizikai, visiškai integruoti trumpalaikės ir ilgalaikės su klimato kaita ir aplinka susijusios rizikos veiksnių aspektą į grėsmių taikai ir saugumui vertinimus ir valdymą šalių, regionų ir tarptautiniu lygmenimis ir remtis visos JT sistemos praktine patirtimi siekiant surasti veiksmingus sprendimus, kad būtų reaguojama į šią riziką ir stiprinamos JT misijos vietoje.
11. Taryba primena 2019 m. birželio 17 d. išvadas dėl saugumo ir gynybos, kuriose pripažįstama aplinkosaugos problemų ir klimato kaitos svarba BSGP misijoms ir operacijoms, įskaitant jų poveikį karinių pajėgumų planavimui ir plėtojimui, kiek tai susiję su klimato ir saugumo sąsajomis. Taryba ragina toliau tęsti šį darbą ir stiprinti įvairių subjektų tarpusavio bendradarbiavimą, nedarant poveikio ES sprendimų priėmimo autonomiškumui.
12. Vykdydama tolesnę veiklą, susijusią su 2019 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis, Taryba ragina vyriausiąjį įgaliotinį, Komisiją ir valstybes nares dirbti kartu ir skubiai užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2020 m. birželio mėn. būtų parengtas strateginis požiūris dėl klimato diplomatijos, kuriame būtų nustatyti konkretūs, įvykdomi būdai, kaip pasiekti tose Tarybos išvadose nustatytus tikslus. Šios užduoties įgyvendinimą remis ES žaliosios diplomatijos tinklas, užtikrinant visapusišką sinergiją su ES diplomatija energetikos srityje, ir bus sutelkti bendri Europos Sąjungos delegacijų ir valstybių narių ambasadų trečiosiose šalyse ištekliai. Taryba šį klausimą vėl svarstys, kai bus rengiamasi COP 26, įvyksiančiai 2020 m. Glazge.